

AgroActualiteiten

inhoud

Voorstel 'aandachtsgebieden stikstof'	2	Vervolg 'grondgebondenheid' melkvee	5
Wijzigingen GLB-ecoregeling	3	Wijziging forfaitaire mestproductienormen	5
Versoepeling enkele mestregels 2026	3	Kort nieuws	6
Renure: waarschijnlijk in 2026 te gebruiken	4	Agenda	6

Zoals elke agrarische adviseur moet je je regelmatig bijscholen met cursussen. Twee weken geleden was dit met de cursus Gespreksvaardigheden. Onderweg naar de cursus moest ik daarbij denken aan het volgende wat we meemaakten bij onze vakantie in Italië.

Op een heldere zomerdag ontmoetten drie heel verschillende jongens elkaar bij het zwembad van een Italiaans vakantiepark te Cecina. De zeventienjarige Jonathan uit Nederland, die het syndroom van Down heeft en alleen Nederlands sprak, speelde al snel in het water. Aan de rand van het bad zat de elfjarige David uit Italië, die alleen Italiaans sprak. En toezicht hield Dame, de vijftientigjarige badmeester uit Senegal, die Engels en Italiaans sprak. Drie talen, drie levens, en toch één nieuwsgierige blik naar elkaar. Het contact begon met een simpel gebaar. Jonathan wees naar David's duikbril en vroeg: "Samen duiken?" David verstond de woorden niet, maar wel de uitnodiging. Met een enthousiast "Sì!" sprong hij al half in het water. Dame lachte erbij, maakte met zijn armen een duidelijke duikbeweging en zei: "Go together!" Vanaf dat moment werd het water hun gezamenlijke taal. Ze doken, rolden, spetterden en lachten. David deed zijn best om salto's te maken, Jonathan probeerde ze na te doen en Dame moedigde hen aan met brede gebaren en simpele Engelse woorden. Het was alsof hun verschillen oplosten in de glinstering van het zwembad bij Cecinella. Ze verstonden elkaar niet letterlijk, maar begrepen elkaar volledig in sfeer, glimlach en beweging.

Aan het eind van de dag had Dame nog een idee.

"You guys want pizza tonight?" vroeg hij, terwijl hij een denkbeeldige pizza de lucht in gooide. Beide jongens juichten alsof hij een wereldreis had voorgesteld. Wij en de ouders van David voelden ons wat minder zeker. Jonathan sprak alleen Nederlands... David alleen Italiaans... en wie zou de bestellingen regelen? We hadden onze twijfels, maar vergaten hierbij de verbindende factor die al de hele dag feilloos werkte: Dame.

In de pizzeria bleek hoe onnodig onze twijfels waren. De drie gingen zonder aarzelen zitten, en Dame bestelde moeiteloos voor iedereen. David tikte op de Pizza Margherita, Jonathan wees trots op de Pizza Salami, en Dame bestelde in vloeiend Italiaans zijn eigen Diavola. De jongens speelden ondertussen een geïmproviseerd tafelhoetbalspel met zoutvaatjes en servetten, terwijl Dame hen met vriendelijke blikken en korte zinnen samenhiield alsof het zijn tweede natuur was. Wanneer de pizza's kwamen, leek het alsof ze een feesttafel deelden. "Lekker!" zei Jonathan, terwijl hij zijn stuk omhooghield. "Buona!" antwoordde David met volle mond. Dame glimlachte breed. "Perfect."

Wij aanschouwden het aan een andere tafeltje op een afstandje — drie jongens uit drie landen, verbonden zonder gedeelde taal — en we ontspanden. We begrepen dat woorden niet altijd nodig zijn om elkaar te verstaan. Soms is een open houding, een warme lach of een geruststellende aanwezigheid meer dan genoeg.

Aan het einde van de avond, toen de zon zakte en de lucht zacht oranje kleurde, keek Dame de jongens aan.

"Different languages," zei hij. "Same heart." Jonathan knikte. "Vrienden." "Amici," zei David. "Friends," besloot Dame. En zo eindigde hun dag: drie talen, één vriendschap, en een herinnering die voor altijd in alle drie hun harten (en ook de onze) bleef hangen — zonder dat er één ingewikkeld woord aan te pas was gekomen. Communiceren als adviseur en als mens is zeer belangrijk, maar het belangrijkste blijft dat je open staat voor elkaar. Zeker met de kerst hoop ik dat uw dierbaren samen met u fijne dagen beleven en goed met elkaar in verbinding komen.

Fijne dagen gewenst

Herman

Voorstel 'aandachtsgebieden stikstof'

Per 2026 krijgt u, vanuit het 8^e Actieprogramma, vrijwel zeker te maken met een actualisatie van de stikstofgebruiksnormen. Hiervoor worden nieuwe 'aandachtsgebieden stikstof' aangewezen, waarbinnen een korting op de stikstofnorm gaat gelden. Wat is voor u van belang?

Aanleiding: waterkwaliteit

In bepaalde gebieden is de kwaliteit van het oppervlakte- en/of grondwater nog niet in orde. Voldoet een gebied niet aan de waterkwaliteitseisen? Dan worden stikstofnormen aangescherpt. Voldoet een gebied wel? Dan kunnen sommige stikstofnormen worden verruimd.

Nog niet definitief

De voorgestelde wijzigingen zijn nog niet definitief, maar de kans dat stikstofnormen worden aangepast is groot.

Aandachtsgebieden stikstof

Volgens de voorstellen komen de huidige NV-gebieden te vervallen en worden nieuwe aandachtsgebieden stikstof aangewezen. Deze nieuwe gebieden zullen veelal gelijk zijn aan de huidige NV-gebieden. De NV-gebieden die alleen vanwege 'fosfaat' zijn aangewezen, worden geen aandachtsgebied stikstof. U kunt de voorlopige kaarten van deze aandachtsgebieden vinden in de inmiddels afgeronde 'internetconsultatie' (www.internetconsultatie.nl/stikstofgebruiksnormen/b1, zie onderdeel 'Relevante documenten').

Voorgestelde stikstofnormen vanaf 2026

Afhankelijk van de waterkwaliteit worden de standaard stikstofnormen verder aangescherpt of verruimd. Daarnaast gaat, voor percelen in een aandachtsgebied stikstof, een korting op de standaard stikstofnorm gelden. Deze korting is 10% (cat. 1 gebied) of 20% (cat. 2 gebied), afhankelijk van de mate waarin niet aan de waterkwaliteitseisen wordt

voldaan. Ter vergelijking: de korting in de huidige NV-gebieden is 20%.

Globale gevolgen per grondsoort

Voor klei-, veen- en de noordelijke en westelijke zandgronden wijzigen de standaard stikstofnormen voor de meeste gewassen niet. Voor sommige gewassen worden de normen verhoogd. In aandachtsgebieden stikstof, met een korting van 10%, zijn de voorgestelde normen hoger dan de normen in de huidige NV-gebieden. In de cat. 2 gebieden gaat een korting gelden van 20%. In deze gebieden is de norm gelijk aan de normen in de huidige NV-gebieden.

Zuidelijke zandgronden en lössgronden

Alle zuidelijke zand- en lössgronden zijn nu aangewezen als NV-gebied met de daarbij behorende lage normen. Deze huidige lage normen blijven ook in 2026 van toepassing op lössgrond. Deze normen wijzigen niet. Voor de zuidelijke zandgronden gaat waarschijnlijk een hogere norm voor grasland met beweiden en stam-/stokbonen gelden. De meeste normen worden echter (fors) verlaagd. Dit geldt o.a. voor aardappelen, bloembollen en diverse tuinbouwgewassen.

Centrale zandgronden

Ook de centrale zandgronden zijn nu aangewezen als NV-gebied. Vanaf 2026 wordt maar een beperkt deel aangewezen als stikstofaandachtsgebied. Hierdoor stijgen, in veel gevallen, de normen. In de gebieden met een korting van 10% geldt meestal ook een hogere norm. Bij enkele gewassen geldt soms zelfs een forse verhoging (o.a. mais en enkele graszaden). Echter soms worden stikstofnormen verder verlaagd, o.a. bij enkele aardappelgewassen. In de aandachtsgebieden met een korting van 20% worden de voorgestelde normen meestal (fors) lager dan de huidige NV-normen. Het areaal met '20% korting' is beperkt, maar voor de betreffende percelen is de impact groot.

Heeft u percelen in het centraal of zuidelijk zandgrond? Dan is de impact op uw stikstofruimte waarschijnlijk groot. Stel tijdig uw mestplan 2026 op.

Wijzigingen GLB-ecoregeling

In hoofdlijnen blijft de ecoregeling voor 2026 gelijk aan dit jaar. Echter bij de eco-activiteiten 'Stikstofbindend gewas' en 'Rustgewas' veranderen wel bepaalde uitgangspunten. Dit kan gevolgen hebben voor uw bedrijf. Daarnaast zijn de eisen t.a.v. de bedekkingsgraad van een gewas verduidelijkt.

Fors lagere waarden 'Stikstofbindend gewas'

Bij de eco-activiteit 'Stikstofbindend gewas' worden de waarden per ha fors verlaagd:

- Regio 1: € 415 (2025: € 1.995).
- Regio 5: € 585 (2025: € 2.308).

'1:3-teelt' verplicht bij 'Rustgewas'

In 2026 mag u de eco-activiteit 'Rustgewas' alleen toepassen als u in 2026 een toegestaan rustgewas teelt én op hetzelfde perceel in de drie voorgaande jaren (2023, 2024, 2025) tenminste één jaar ook een rustgewas hebt geteeld. Heeft u in deze jaren geen rustgewas geteeld, dan mag u op het betreffende perceel in 2026 de eco-activiteit niet toepassen.

Toegestaan rustgewas

Voor het aanvraagjaar (2026) moet het rustgewas zijn toegestaan vanuit de GLB-regeling. In minimaal een van de, bovengenoemde, voorgaande jaren moet het rustgewas zijn toegestaan vanuit de GLB-regeling of de 'mestregelgeving'.

Niet met terugwerkende kracht

De voorwaarde t.a.v. de '1:3-teelt' geldt niet voor voorgaande jaren. Heeft u 2023, 2024 en/of 2025 de eco-activiteit 'rustgewas' toegepast, dan blijft dit geldig als u (alleen) in het betreffende jaar een toegestaan rustgewas heeft geteeld.

Bedekkingsgraad gewas verduidelijkt

Voor diverse eco-activiteiten geldt een eis t.a.v. de bedekkingsgraad van het toegestane gewas. Ter verduidelijking is nu toegevoegd dat er sprake moet zijn van een zichtbare bedekking van het toegestane gewas. Het percentage zichtbare bedekking is per eco-

activiteit verschillend. Bij bijvoorbeeld 'Groene braak' geldt dat het perceel voor minimaal 80% zichtbaar bedekt is met een toegestaan gewas.

Wilt u in 2026 gebruik maken van de ecoregeling? Reken dan tijdig door in hoeverre u hieraan kunt voldoen.

Versoepeling enkele mestregels 2026

In het verleden zijn diverse regels voor 'mest' ingevoerd vanwege derogatie. Vanaf 2026 vervallen sommige voorwaarden. Maar diverse andere voorwaarden blijven gelden.

Versoepelingen

Vanaf 2026 vervallen de volgende derogatievoorwaarden: 80% grasland, verbod op kunstmest en de verplichte derogatiemonsters. Op klei/veen vervallen de aanvullende voorwaarden t.a.v. graslandvernietiging en het verplicht telen van een vanggewas na mais in een NV-gebeid.

Generieke maatregelen vervallen niet

Bepaalde maatregelen zijn in het kader van derogatie ingevoerd, maar niet gekoppeld aan de derogatievergunning. Deze maatregelen blijven van kracht, zoals bijvoorbeeld het bemestingsplan voor alle bedrijven, de verplichte bufferstroken, de mestproductieplafonds en het indienen van de aanvullende gegevens.

Vanaf 2026 vervallen niet alle voorwaarden die eerder in het kader van derogatie zijn ingevoerd. Raadpleeg bij vragen hierover uw adviseur.

Renure waarschijnlijk in 2026 te gebruiken

Waarschijnlijk kunt u volgend jaar 80 kg stikstof per ha uit Renure gebruiken boven op de norm van 170 kg stikstof uit dierlijke mest. Waar moet u als gebruiker rekening mee houden?

Productie van Renure

Renure ontstaat na bewerking van dierlijke mest. Hiervoor zijn een paar productieprocessen toegestaan:

- Omgekeerde osmose. Bij dit proces ontstaat een mineralenconcentraat.
- 'Strippen en wassen'. Hierbij ondergaat dierlijke mest (meestal dunne fractie na mestscheiding) een gaszuiverings- of emissiecontroleproces waarbij ammoniak 'verdampt' en vervolgens wordt 'uitgewassen'. Het vloeibare product dat ontstaat is, afhankelijk van het proces, ammoniumsulfaat of ammoniumnitraat.
- Productie van struviet. Dit is proces waarbij stikstof en fosfaat 'neerslaat'. Het struviet dat ontstaat is een stapelbaar stikstofrijke fosfaat-zout.

De productie van Renure kan plaatsvinden bij een mestverwerker, maar ook op een veehouderijbedrijf.

Kwaliteitseisen

Naast de toegestane productieprocessen moet Renure aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen. Voert u Renure aan? Dan moet de producent verklaren dat de geleverde Renure aan de kwaliteitseisen voldoet.

Werkingscoëfficiënt en mestcodes

De werkingscoëfficiënt van stikstof in Renure is, net als kunstmest, 100%. Voor Renure zijn de volgende mestcodes gereserveerd:

- 130 Ammoniumsulfaat.
- 131 Ammoniumnitraat.
- 132 Mineralenconcentraat.
- 133 Struviet.

Niet mengen met meststoffen

Renure mag niet gemengd worden met andere mestsoorten. Ook mogen verschillende soorten

Renure niet met elkaar gemengd worden. Deze regels gelden zowel voor de producent als voor de gebruiker. Dit betekent dat iedere soort Renure altijd afzonderlijk opgeslagen moet worden.

Voorwaarden voor gebruiker

Wilt u Renure aanwenden op uw grond? Dan mag u maximaal 80 kg N/ha uit Renure gebruiken en moet u binnen de stikstoftotaalnorm op uw bedrijf blijven. Daarnaast moet u aan onderstaande voorwaarden voldoen.

Administratieve verplichtingen

In uw administratie moet u de volgende gegevens opnemen:

- Betreffende rVDM van aangevoerde Renure, inclusief gehalten stikstof en fosfaat.
- Hoeveelheid aangewende Renure (tonnen en kilogrammen stikstof en fosfaat).
- Oppervlakte en ligging percelen waarop Renure is aangewend.
- Verklaring van producent dat de aangevoerde meststof Renure is (en dus aan de kwaliteitseisen voldoet).

Uitrijregels dierlijke meststof

Renure is een dierlijke meststof. Dit betekent dat de regels t.a.v. emissiearme aanwending en de uitrijperiodes voor dierlijke meststoffen van toepassing zijn.

Overgangsregeling mineralenconcentraat

De 'Pilot Mineralenconcentraat' loopt t/m 31 december 2025. Heeft u, binnen deze pilot, mineralenconcentraat aangevoerd en nog niet gebruikt? Dan mag u uw voorraad in 2026 gebruiken, tot maximaal 80 kg stikstof per hectare.

Of Renure vanaf 2026 interessant is voor uw bedrijf is mede afhankelijk van de beschikbaarheid, de praktische toepasbaarheid en de prijs.

Vervolg 'grondgebonden' melkvee

De initiatiefwet grondgebondenheid melkveehouderij is onlangs als wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend. Hiermee is het voorstel een stap verder. Het wetsvoorstel is op een aantal punten aangepast.

Wetsvoorstel

Het wetsvoorstel richt zich op een grondgebonden melkveehouderij en een beperking van de afzetregio van mest. Voor de grondgebondenheid melkveehouderij worden de volgende gebieden voorgesteld:

- Agrarische Hoofdstructuur (AHS-gebieden) met een graslandnorm (0,35 ha / GVE).
- Maatschappelijke Landbouw (ML-gebieden) met een GVE-norm (1,5 GVE / ha). De gebieden moeten door de provincie worden aangewezen.

Aanpassingen t.o.v. eerder voorstel

Binnen de grondgebondenheid melkveehouderij zijn de volgende wijzigingen voorgesteld:

- Aanpassing GVE-norm per melkkoe, waarbij vooral bij een hogere melkproductie per koe de GVE-norm is verhoogd.
- Afstandscriterium voor percelen grasland en aangewezen rustgewassen is verhoogd naar 50 km (was 25 km). Dit geldt voor percelen in gebruik en voor percelen binnen een samenwerking met een 'akkerbouwer'.
- Rustgewassen tellen alleen mee als het gewas kan dienen als veevoer voor melkvee en gunstig is voor het milieu en bodemkwaliteit. Hierdoor wordt het aantal toegestane gewassen beperkt.
- Voor veengronden aangewezen als ML-gebied in Friesland, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht gaat een strengere graslandnorm gelden: minimaal 0,5 ha grasland/GVE (i.p.v. 0,35 ha/GVE).

Verantwoorden mestafzet

Het afstandscriterium in het kader van 'verantwoorde mestafzet' (binnen eigen regio afzetten of maximaal 100 km vanaf het bedrijf) gaat niet gelden voor biologische mest, mest dat wordt afgevoerd naar een verwerker (incl. export) of naar een champignonsubstraatbereider.

Het wetsvoorstel moet nog behandeld worden en is dus zeker nog niet definitief.

Wel wordt de druk om regels voor grondgebonden melkveehouderij in te voeren groter.

Wijziging forfaitaire mestproductienormen

Het voorstel is om per 2026 de veel excretieforfaits aan te passen. Daarnaast worden de diercategorieën voor vleesvee aangepast en uitgebreid. De normen voor melkkoeien en het jongvee blijven gelijk.

Aanpassingen in hoofdlijnen

Volgens het voorstel gelden voor schapen, geiten, paarden en pony's diverse verhogingen van de forfaits. Hierdoor wordt de forfaitaire mestproductie per dier verhoogd. Voor varkens, kippen, konijnen en eenden wordt o.a. de stikstofcorrectie aangepast. Daarnaast zijn stikstof- en fosfaatnormen van biggen aangepast.

Nieuwe diercategorieën vleesvee

Voor zowel rosékalveren (rosés) als roodvleesstieren (incl. ossen en vrouwelijk vleesvee) worden de diercategorieën aangepast. De voorgestelde (nieuwe) categorieën zijn:

- Cat. 115 Rosés start (14 dagen - 3 maanden).
- Cat. 116a Rosés 'jong' (3 - 8 maanden).
- Cat. 116b Rosés 'oud' (3 - 12 maanden).
- Cat. 117a Rosés 'jong' (14 dagen - 8 maanden).
- Cat. 117b Rosés 'oud' (14 dagen - 12 maanden).
- Cat. 122 Vleesvee (0 - 8 maanden).
- Cat. 123 Vleesvee (9 - 30 maanden).
- Cat. 125 Vleesvee (31 maanden en ouder).
- Cat. 126 Zoog- en weidekoeien op een vleesveebedrijf.

De kans dat de excretieforfaits vanaf 2026 worden aangepast is groot. Informeer bij uw adviseur naar de details.

Kort nieuws

Subsidie voor investeringen

In de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland kunt u vanaf 3 december subsidie aanvragen voor bepaalde investeringen op uw bedrijf. De provincies hebben hiervoor een (eigen) investeringslijst opgesteld. De aanvragen worden gerangschikt op basis van een puntenaantal. In Noord- en Zuid-Holland kunt u de subsidie aanvragen t/m 29 januari 2026. In de provincies Zeeland en Utrecht is dit t/m 25 respectievelijk 26 februari 2026. Informeer bij uw adviseur naar de investeringslijst in uw provincie.

Aandachtsgebied fosfor

Agenda

3 december

- Start openstelling investeringssubsidie in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Zeeland.

T/m 31 december

- Melden toepassen 'fosfaatverrekening'.
- Melden 'extra organische mest uitrijden' bij fosfaattoestand 'hoog'.
- Meldingen voor mestverwerking: VVO's en DPO's.
- Doorgeven verkoop of lease varkens-, pluimvee- en fosfaatrechten.

Vanaf 1 januari

- Indienen 'Aanvullende gegevens'.
- Start periode eco-activiteit 'Groenbedekking'.

Reserveer alvast 21 januari 2026

- Toekomst: BV of hybride? De feiten op tafel *(dan hoeft u niet te googelen)*

Uitnodiging volgt

Naast de 'aandachtsgebieden stikstof' worden volgend jaar waarschijnlijk ook 'aandachtsgebieden fosfor' aangewezen. In deze gebieden gaan extra maatregelen gelden zoals bijvoorbeeld een verplichte bezinkgreppel op een bufferstrook. De maatregelen zijn nog niet definitief en gaan niet eerder in dan in 2027.

Afroming dierrechten vervalt

Binnenkort vervalt de afroming van varkens- en pluimveerechten bij overdracht. Dit geldt dan voor alle overdrachten. Op het moment van schrijven moet het besluit formeel nog worden gepubliceerd.

over ons

Bent u op zoek naar een betrokken en deskundige adviseur die uw (tunnel)visie in twijfel durft te trekken? Iemand met een brede blik rondom uw agrarisch bedrijf? Dan bent u bij D&U Advies B.V. aan het juiste adres. Wij streven naar creatieve en haalbare oplossingen, toegesneden op uw persoon en persoonlijke omstandigheden.

Geïnteresseerd in wat we te bieden hebben? Neem dan contact op met:

Herman Hofstee 06-53667520

hermanhofstee@du-advies.nl

Klaas Jan Janssen 06-20710688

klaasjanjanssen@du-advies.nl

Björn Schutter 06-23993112

bjornschutter@du-advies.nl

Bezoekadres Postadres

Sylviuslaan 8	Postbus 606
9728 NS	9700 AP Groningen
Groningen	agro@du-
T: (050) 525 89 55	accountants.nl